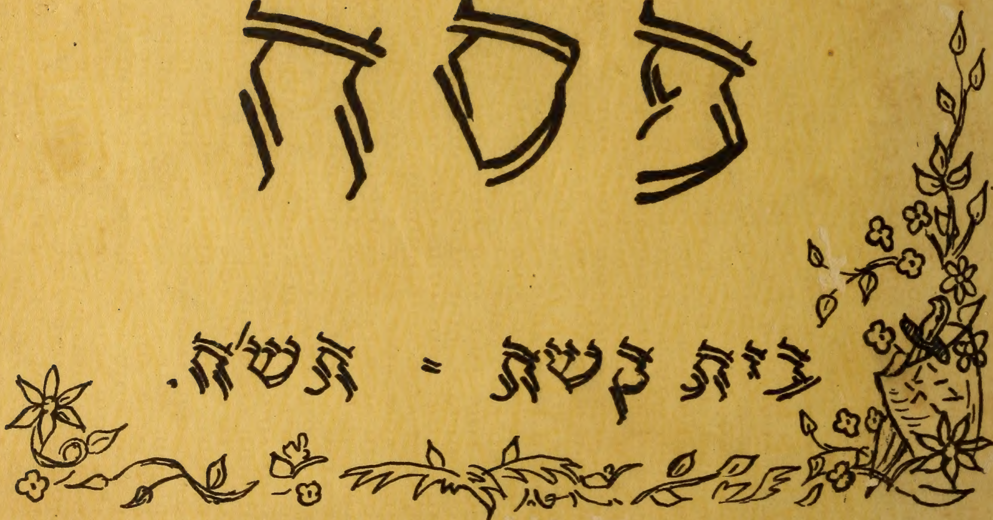
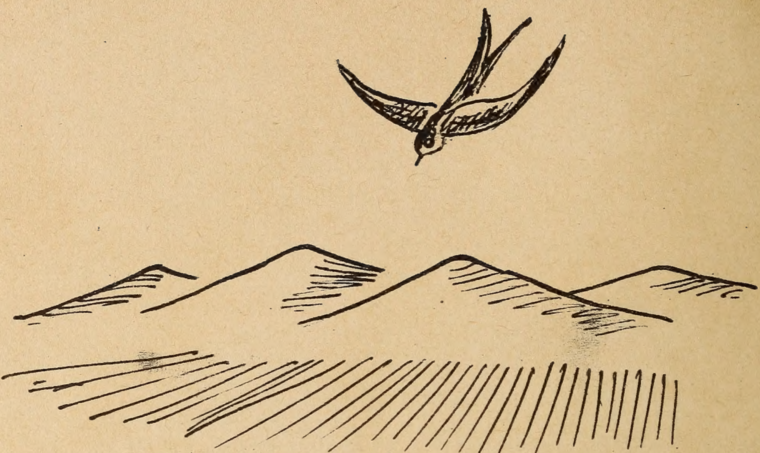
הגדה

של

פסח

בית קשת - תש״ח.

הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף
הָלַךְ לוֹ: הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ
עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר
נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ: הַתְּאֵנָה חָנְטָה
פַגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ
רֵיחַ:

מַה יָפִית, הָאָבִיב!
בַּשָּׂדֶה, בָּאָחוּ
הַצִּיצִים יִפְרְחוּ,
צָהֳלַת חַיִּים סָבִיב.
מַה יָפִית, הָאָבִיב –
מַה נָעַמְתָּ, הָאָבִיב!

מַה יָפִית, הָעוֹלָם!
יָם דָּגָן שָׂטוּחַ
רַךְ גַּלִּים בָּרוּחַ,
וּמְאִירִים פְּנֵי הָאֲגַם.
מַה יָפִית, הָעוֹלָם –
מַה נָעַמְתָּ, הָעוֹלָם!

מַה יָפִית, בֹּקֶר אוֹר!
כָּל עָנָף, כָּל עֵשֶׂב
יִגְמְעוּ טַל כֶּסֶף
יִשְׁתּוּ טַל, יָפִיצוּ מוֹר.
מַה יָפִית, בֹּקֶר אוֹר –
מַה נָעַמְתָּ, בֹּקֶר אוֹר!

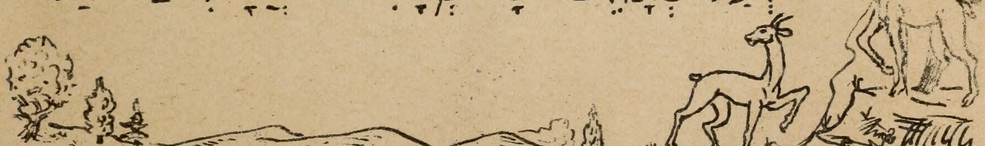
הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת, גָּבְהוּ עִמְקֵי הַשָּׁמַיִם
וַיִּגָּלוּ מֶרְחַקִּים בְּהִירִים, רַחֲבֵי יָדַיִם –
עַל־הָהָר עוֹמְדוֹת רַגְלֵי הָאָבִיב!
עַל הַמִּגְרָשׁ עִם שֶׁמֶשׁ אֵדִים חַמִּים מִשְׁתַּטְּחִים,
מִן הָעֵצִים הָרְטֻבִּים פְּטוּרֵי צִיצִים מִתְפַּתְּחִים –
הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת מִסָּבִיב.

עוֹד לֹא־פָּרְצוּ הַנְּגֹהוֹת, אֵין עוֹד צִלְצְלֵי תְרוּעָה –
מֵאֵלֶיהָ תִּתְפַּשֵּׁט שִׁירָה זַכָּה וּצְנוּעָה,
אוֹרוֹת רַכִּים כְּמוֹ בּוֹקְעִים וְעוֹלִים –
חַבּוּ כִּמְעָט! וְהִתְפָּרֵץ עֹז הַחַיִּים הַחֲתוּמִים,
יָצִיץ פִּתְאֹם וְיִתְגַּל כָּל עֱזוּז הָעֲלוּמִים,
כָּל הַכֹּחוֹת הַפִּרִים, הַגְּדוֹלִים!

עוֹד מְעַט וְהִשְׁתַּפְּכוּ בִּפְרָחִים לְבָנִים
גַּם נְעוּרַי הַחֲדָשִׁים וַחֲלוֹמוֹתַי הַיְשָׁנִים,
כִּי גַם בָּם נָשְׁבָה רוּחַ הָאָבִיב.
וּמִלְּבָבִי הַמָּלֵא כָּל־הֲגִיגַי אָשִׂיחָה,
וּבִדְמָעוֹת מַזְהִירוֹת שְׁחוֹר יֵאוּשִׁי אָדִיחָה –
הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת מִסָּבִיב!

שִׁיר הַשִּׁירִים

אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה: אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן
שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים: כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים
כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת: כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר
כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ
עָרֵב לְחִכִּי: הֱבִיאַנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה:
סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי חוֹלַת
אַהֲבָה אָנִי: דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים:
יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה הַרְאִינִי אֶת
מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעִנִי אֶת קוֹלֵךְ כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאֵךְ
נָאוֶה: הַגִּידָה לִּי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעֶה
אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם שַׁלָּמָה אֶהְיֶה כְּעֹטְיָה עַל
עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ: אִם לֹא תֵדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים
צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת גְּדִיּוֹתַיִךְ עַל
מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים: לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה
נָלִינָה בַּכְּפָרִים: נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים נִרְאֶה אִם
פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח הַסְּמָדַר הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים
שָׁם אֶתֵּן אֶת דּוֹדַי לָךְ: הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ
וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל מְגָדִים חֲדָשִׁים גַּם

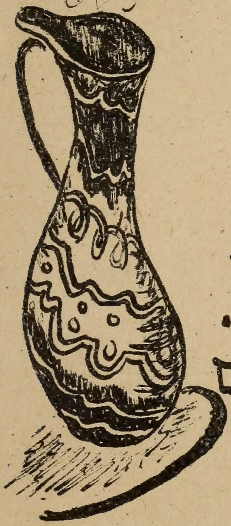
וִישָׁנִים דּוֹדִי צָפַנְתִּי לָךְ: עַד שֶׁיָּפוּחַ
הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים סֹב דְּמֵה-לְךָ דוֹדִי לִצְבִי
אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל הָרֵי בָתֶר: אָנָה
הָלַךְ דּוֹדֵךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים אָנָה פָּנָה דוֹדֵךְ
וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ: דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרוּגוֹת
הַבֹּשֶׂם לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקֹט שׁוֹשַׁנִּים:
אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים: קוֹל
דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים מְקַפֵּץ
עַל הַגְּבָעוֹת: דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר
הָאַיָּלִים: שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית שׁוּבִי
שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה-בָּךְ מַה תֶּחֱזוּ בַּשּׁוּלַמִּית
כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם: הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים
מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעִנִי: בְּרַח דּוֹדִי
וּדְמֵה לְךָ לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל הָרֵי
בְשָׂמִים:

טל

תֵּן לִרְצוֹת אַרְצָךְ.
שִׁיתֵנוּ בְרָכָה בְּדִיצָךְ.
רֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ בְּהַמְצָךְ.
קוֹמֵם עִיר בָּהּ חֶפְצָךְ.
בְּטָל:

טַל יַעֲסִיס צוּף הָרִים.
טְעֵם בִּמְאוֹדֶךָ מֻבְחָרִים.
חֲנוּנֶיךָ חַלֵּץ מִמַּסְגְּרִים.
זִמְרָה נַנְעִים וְקוֹל נָרִים
בְּטָל:

טַל יַעֲסִיס צוּף הָרִים
זִמְרָה נַנְעִים וְקוֹל נָרִים בְּטָל.
תְּחַדֵּשׁ יָמֵינוּ
כְּטַל רַוֵּה שִׂימֵנוּ בְּטָל.

אביב

אֶת אַרְצֵנוּ עָטַף בְּרָנָה
כָּל נֶפֶשׁ תָּגִיל תֶּהֱמֶה לוֹ בְּרָכָה

רָאִינוּ עֲמָלֵנוּ כַּעֲמַל
הַנְּמָלִים, כָּל אִישׁ יָבִיא
כְּעֹמֶר אֲלֻמּוֹת, גְּדִישׁ־דָּגָן
יָקוּם לְתַלְפִּיּוֹת, וְשִׁבֳּלָיו
פְּנִימָה, פְּנִימָה הַשִּׁבֳּלִים.

עֹמֶר, עֹמֶר - תְּבוּאָה
חֲדָשָׁה, נְאַגֵּד אֲגֻדִּים
בָּר, נְאַלֵּם אֲלֻמּוֹת בַּבָּר.

מֵאָבוֹת אֶל בָּנִים

דֶּרֶךְ כָּל הַדּוֹרוֹת, נִמְסָר דְּבַר-יְצִיאַת מִצְרַיִם, זִכָּרוֹן אִישִׁי, אֲשֶׁר אֵינוֹ מַחֲוִיר וְאֵינֶנּוּ דוֹהֶה. "בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִילּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרָיִם". אֵין לְךָ שִׂיא שֶׁל הַכָּרָה הִיסְטוֹרִית מְרוֹמָם מִזֶּה, וְאֵין לְךָ הִתְמַזְּגוּת שֶׁל יָחִיד וּכְלָל - בְּרַחֲבֵי כַּדּוּר הָאָרֶץ וּבְעִמְקֵי הַדּוֹרוֹת - גְּדוֹלָה מֵאֲשֶׁר בְּצַו פֶּדָגוֹגִי עַתִּיק זֶה. אֵין שׁוּם זִכָּרוֹן עַתִּיק שֶׁכֻּלּוֹ מֻפְנֶה אֶל הֶעָתִיד, שֶׁכֻּלּוֹ סֵמֶל לַהֹוֶה וּלְעָתִידֵנוּ, כְּמוֹ "זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם".

אֵיזֶה יֵצֶר חֵרוּת עָמוֹק טָבוּעַ בְּלֵב עַם שֶׁיָּכוֹל הָיָה בְּאָבִיב יָמָיו לִיצֹר יְצִירָה גְאוֹנִית כָּזֹאת וְלִמְסֹר אוֹתָהּ מִדּוֹר לְדוֹר.

הִנְנִי

מוּכָן וּמְזוּמָּן לְקַיֵּם הַמִּצְוָה לְסַפֵּר
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם יַחַד עִם כָּל יִשְׂרָאֵל:

הָא

לַחְמָא עַנְיָא דִי אֲכָלוּ אֲבָהָתָנָא
בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם: כָּל דִּכְפִין
יֵיתֵי וְיֵיכוֹל כָּל דִּצְרִיךְ יֵיתֵי
וְיִפְסַח: הַשַּׁתָּא - עַבְדֵי, לְשָׁנָה
הַבָּאָה - בְּנֵי־חוֹרִין:

מַה נִּשְׁתַּנָּה
הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת?

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת יוֹשְׁבִים אָנוּ בְּפִיזוּרֵינוּ
וּמְשִׂיחִין בְּהַוָּיוֹת חוּלִין. הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלָּנוּ
יַחְדָּיו מְסֻבִּין בְּבֵיתֵנוּ וּמַעֲלִים זֵכֶר
יוֹם חֵרוּתֵנוּ.

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם

וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה: וְאִלּוּ לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם הֲרֵי אָנוּ וּבָנֵינוּ וּבְנֵי בָנֵינוּ מְשֻׁעְבָּדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם: וַאֲפִילוּ כֻּלָּנוּ חֲכָמִים, כֻּלָּנוּ נְבוֹנִים, כֻּלָּנוּ זְקֵנִים, כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה מִצְוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרָיִם וְכָל הַמַּרְבֶּה הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח:

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרָיִם:

מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן-עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ מְסֻבִּין בִּבְנֵי-בְרַק וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה: עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם: רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית:

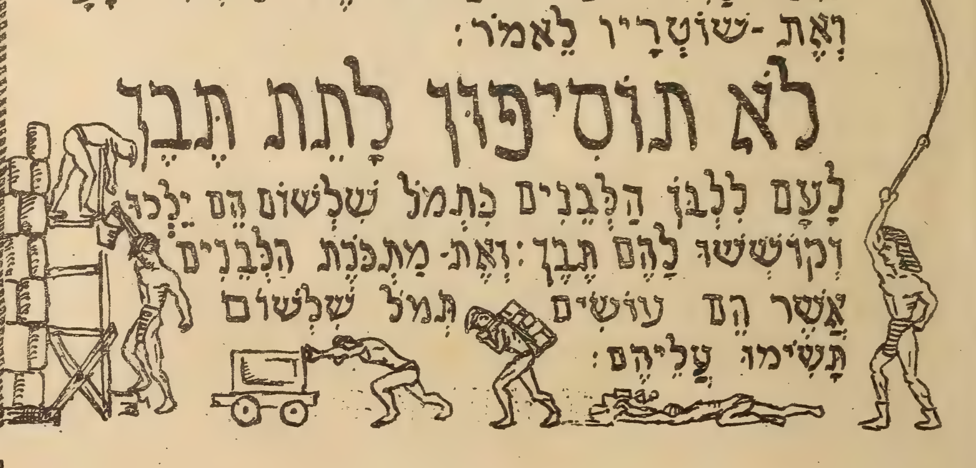
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ
בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם׃ וַיָּקָם מֶלֶךְ
חָדָשׁ עַל־מִצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף׃
וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב
וְעָצוּם מִמֶּנּוּ׃ הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה׃

וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אוֹתוֹ כֵּן
יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ׃

וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ׃
וַיְמָרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר
וּבִלְבֵנִים וּבְכָל־עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל
עֲבוֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ׃
וַיְצַו פַּרְעֹה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־הַנֹּגְשִׂים בָּעָם
וְאֶת־שׁוֹטְרָיו לֵאמֹר׃

לֹא תוֹסִיפוּן לָתֵת תֶּבֶן

לָעָם לִלְבֹּן הַלְּבֵנִים כִּתְמֹל שִׁלְשׁוֹם הֵם יֵלְכוּ
וְקוֹשְׁשׁוּ לָהֶם תֶּבֶן׃ וְאֶת־מַתְכֹּנֶת הַלְּבֵנִים
אֲשֶׁר הֵם עוֹשִׂים תְּמֹל שִׁלְשׁוֹם
תָּשִׂימוּ עֲלֵיהֶם׃

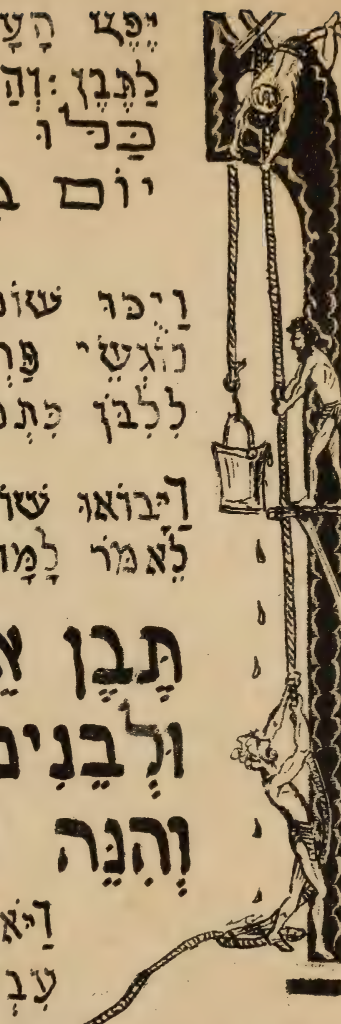

וַיָּפֶץ הָעָם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם לְקוֹשֵׁשׁ קַשׁ לַתֶּבֶן: וְהַנֹּגְשִׂים אָצִים לֵאמֹר:

כַּלּוּ מַעֲשֵׂיכֶם דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ כַּאֲשֶׁר בִּהְיוֹת הַתֶּבֶן:

וַיֻּכּוּ שׁוֹטְרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׂמוּ עֲלֵיהֶם נֹגְשֵׂי פַּרְעֹה לֵאמֹר מַדּוּעַ לֹא כִלִּיתֶם חָקְכֶם לִלְבֹּן כִּתְמוֹל שִׁלְשֹׁם גַּם-תְּמוֹל גַּם הַיּוֹם.

וַיָּבֹאוּ שׁוֹטְרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְעֲקוּ אֶל-פַּרְעֹה לֵאמֹר לָמָּה תַעֲשֶׂה כֹה לַעֲבָדֶיךָ:

תֶּבֶן אֵין נִתָּן לַעֲבָדֶיךָ וּלְבֵנִים אוֹמְרִים לָנוּ עֲשׂוּ וְהִנֵּה עֲבָדֶיךָ מֻכִּים:

וַיֹּאמֶר נִרְפִּים אַתֶּם נִרְפִּים וְעַתָּה לְכוּ עִבְדוּ וְתֶבֶן לֹא-יִנָּתֵן לָכֶם וְתֹכֶן לְבֵנִים תִּתֵּנוּ:

הָיוּ יִשְׂרָאֵל מְקַשְׁשִׁים אֶת הַקַּשׁ בַּמִּדְבָּר וְרוֹמְסִים בַּחֹמֶר: רָחֵל בַּת בְּנוֹ שֶׁל שׁוּתֶלַח הָיְתָה הָרָה לָלֶדֶת וְרָמְסָה בַּחֹמֶר עִם בַּעְלָהּ וְיָצָא הַוָּלָד מִמֵּעֶיהָ וְנִתְעָרֵב בְּתוֹךְ הַמַּלְבֵּן וְיָרַד מִיכָאֵל וְהֶעֱלָהוּ לִפְנֵי כִּסֵּא הַכָּבוֹד: אוֹתוֹ לַיְלָה נִגְזַר גְּזַר דִּין עַל מִצְרָיִם:

בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל-אֶחָיו וַיַּרְא
בְּסִבְלֹתָם: וַיְבַקֵּשׁ פַּרְעֹה לַהֲרֹג אֶת מֹשֶׁה וַיִּבְרַח
מֹשֶׁה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ-מִדְיָן וַיְהִי רֹעֶה אֶת צֹאן יִתְרוֹ
כֹּהֵן מִדְיָן: וַיִּנְהַג אֶת-הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל
הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵבָה: וַיַּרְא וְהִנֵּה סְנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ
וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָסֻרָה-נָּא וְאֶרְאֶה
אֶת הַמַּרְאֶה הַגָּדוֹל הַזֶּה מַדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסְּנֶה:
וַיַּרְא ה׳ כִּי סָר לִרְאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ
הַסְּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר אַל
תִּקְרַב הֲלֹם שַׁל-נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת-קֹדֶשׁ הוּא:

לֵךְ: בֹּא מִצְרַיְמָה,
וּבָאתָ אֶל הַנַּעֲנִים וְהָאֻמְלָלִים,
אֶל כָּל הַנֶּאֱנָחִים וְהַנִּדְכָּאִים, וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי עֲבָדִים
הֵם - וְהֵם לֹא יָבִינוּ; וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי אֻמְלָלִים הֵם —
וְהֵם לֹא יֵדָעוּ; וְכִי גָדוֹל עָנְיָם וְנוֹרָא לַחֲצָם — וְהֵם
לֹא יַאֲמִינוּ; וּפָקַחְתָּ אֶת עֵינֵיהֶם בְּחֹזֶק-יָד עַל כָּל לַחֲצָם
וְעַל כָּל עָנְיָם — וְגָאַלְתָּ אוֹתָם. וְעַם רַב יִמָּשֵׁךְ אַחֲרֶיךָ מִקֶּרֶב
אַחֶיךָ אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וַאֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ עוֹד, וּמִקֶּרֶב כָּל הָעָם
מִסָּבִיב אֲשֶׁר רַע וָמַר לָהֶם. וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן-אָדָם-רָב וּלְרֹאשׁ שְׁבָטָיו,
וְעָשִׂיתָ מִן הַתּוֹלָעִים-אָדָם וּמִן הָאָדָם-עָם וּמֵעֲפָרוֹת חוֹל-אָרֶץ.

הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב

אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי
וְהַיְבוּסִי אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:
הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים
רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה:

הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב

בֶּעָשֹׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ
שֶׂה לְבֵית אָבוֹת שֶׂה לַבָּיִת: וְכָכָה
תֹּאכְלוּ אוֹתוֹ מָתְנֵיכֶם חֲגֻרִים נַעֲלֵיכֶם
בְּרַגְלֵיכֶם וּמַקֶּלְכֶם בְּיֶדְכֶם וַאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּחִפָּזוֹן:

הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה
וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יָצְאוּ כָּל צִבְאוֹת ה' מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:

זָכוֹר
אֶת הַיּוֹם הַזֶּה
אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם
מִבֵּית עֲבָדִים:

וַיְחַזֵּק ה' אֶת-לֵב פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף
אַחֲרֵי בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֹצְאִים בְּיָד רָמָה:
וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיַּשִּׂיגוּ אוֹתָם חֹנִים עַל-הַיָּם:
וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם
חוֹמָה מִימִינָם וּמִשְּׂמֹאלָם:
וַיְנַעֵר ה' אֶת מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם: וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם וַיְכַסּוּ
אֶת הָרֶכֶב וְאֶת-הַפָּרָשִׁים לְכֹל חֵיל פַּרְעֹה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם
בַּיָּם לֹא נִשְׁאַר בָּהֶם עַד-אֶחָד:

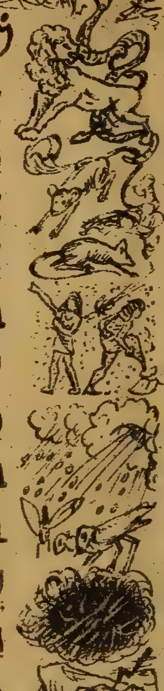

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם בֵּית
יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז הָיְתָה יְהוּדָה
לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו: הַיָּם
רָאָה וַיָּנֹס הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר הֶהָרִים
רָקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן:
מַה לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב
לְאָחוֹר: הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים גְּבָ-
עוֹת כִּבְנֵי צֹאן: מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי
אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב: הַהֹפְכִי
הַצּוּר אֲגַם מָיִם חַלָּמִישׁ
לְמַעְיְנוֹ-מָיִם:

שלח משה עבדו אהרן אשר בחר בו׃ שמו בם
דברי אתותיו ומפתים בארץ חם׃ שלח חשך ויחשך
ולא מרו את דבריו׃ הפך את־מימיהם לדם וימת
את־דגתם׃ שרץ ארצם צפרדעים בחדרי מלכיהם׃
אמר ויבא ערב כנים בכל גבולם׃ נתן גשמיהם
ברד אש להבות בארצם׃ ויך גפנם ותאנתם וישבר
עץ גבולם׃ אמר ויבא ארבה וילק ואין מספר׃ ויאכל
כל־עשב בארצם ויאכל פרי אדמתם׃ ויך כל בכור
בארצם ראשית לכל־אונם׃ ויוציאם בכסף וזהב ואין
בשבטיו כושל׃ שמח מצרים בצאתם כי נפל פחדם
עליהם׃ פרש ענן למסך ואש להאיר לילה׃ שאל
ויבא שלו ולחם שמים ישביעם׃ פתח צור ויזובו
מים הלכו בציות נהר׃ כי זכר את־דבר קדשו
את אברהם עבדו׃ ויוצא עמו בששון ברנה את
בחיריו׃

ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את
התף בידה ותצאן כל־הנשים אחריה
בתפים ובמחלות׃

אשירה לה׳ כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים׃

אוֹתָהּ שָׁעָה בִּקְּשׁוּ מַלְאֲכֵי-הַשָּׁרֵת לוֹמַר שִׁירָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא: אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא:

מַעֲשֵׂי יָדַי טוֹבְעִים בַּיָּם וְאַתֶּם אוֹמְרִים שִׁירָה לְפָנַי?

וַיַּסַּע מֹשֶׁה אֶת-יִשְׂרָאֵל מִיַּם-סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר-שׁוּר: וַיִּלֹּנוּ הָעָם עַל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:
מַה נִּשְׁתֶּה! תְּנוּ לָנוּ מַיִם וְנִשְׁתֶּה! לָמָּה זֶּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָמִית אוֹתִי וְאֶת בָּנַי וְאֶת מִקְנַי בַּצָּמָא?

וְהָאסַפְסֻף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הִתְאַוּוּ תַּאֲוָה וַיָּשֻׁבוּ וַיִּבְכּוּ גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ:
מִי יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר? זָכַרְנוּ אֶת-הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חִנָּם! אֶת-הַקִּשֻּׁאִים וְאֶת-הָאֲבַטִּחִים וְאֶת הֶחָצִיר וְאֶת-הַבְּצָלִים וְאֶת-הַשּׁוּמִים וְעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה. מִי-יִתֵּן מוּתֵנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל סִיר הַבָּשָׂר בְּאָכְלֵנוּ לֶחֶם לָשֹׂבַע כִּי הוֹצֵאתֶם אוֹתָנוּ אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהָמִית אֶת-כָּל-הַקָּהָל הַזֶּה בָּרָעָב.

קומו תועי מדבר, צאו מתוך השממה:
עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה.
רב לכם לנוע, לנוד בערבה –
ולפניכם פרושה דרך גדולה, רחבה.
רק ארבעים שנה נתע בין ההרים –
ובחול טמנו ששים רבוא פגרים.
אל-נא יעצרונו פגרי הנחשלים,
שבעבדותם מתו – נפסח על-החללים!
ירקבו בקלונם סרוחים על צרורותם
שבכתפם נשאו ממצרים אותם.
ימתק למו חלומם, חלום רב בצלים, שומים.
דודים מלאי בשר רבים ועצומים.
עוד היום או מחר יחלק רוח-קדים
עם העיט גופת אחרון העבדים.
והשמש תשמח אלי-גיל לשלח
בראשונה אור על-פני דור כביר כח.

וּבִתְרוּעָה יַצְהִיל גַּם־הַדּוֹר רִאשׁוֹנָה
פָּנָיו לִקְרַאת שֶׁמֶשׁ וַהֲדַר גְּאוֹנָהּ.
קוּמוּ, אֵיפֹא, נָדִים! עִזְבוּ אֶת הַשְּׁמָמָה!
אַךְ אַל־יַעַל קוֹלְכֶם, דִּרְכוּ עֹז בִּדְמָמָה!
מִן־צַעֲדְכֶם יַרְגִּיז מִדְבָּר וְנִרְדָּמָיו –
אִישׁ וְאִישׁ בִּלְבָבוֹ יִשְׁמַע הֵד־פְּעָמָיו!
אִישׁ בִּלְבָבוֹ יִשְׁמַע קוֹל אֱלֹהַּ דּוֹבֵר:
"לֵךְ! הַיּוֹם אֶל אֶרֶץ חֲדָשָׁה אַתָּה עוֹבֵר!
לֹא לֶחֶם קְלֹקֵל, שְׂלָו וּדְגַן שָׁמַיִם -
לֶחֶם עֶצֶב תֹּאכַל, פְּרִי עֲמַל יָדַיִם!
לֹא! לֹא אֹהֶל תֹּהוּ וַעֲלִיּוֹת שְׁחָקִים –
בַּיִת אַחֵר תִּבְנֶה, אֹהֶל אַחֵר תָּקִים!
כִּי מִלְּבַד הַמִּדְבָּר תַּחַת הַשָּׁמַיִם
עוֹד לֶאֱלֹהַּ עוֹלָם גָּדוֹל רְחַב יָדַיִם.
וּמִלְּבַד יְלֵל הַיְשִׁימוֹן, דְּמִי הַצִּיָּה –
תִּרְגַּשׁ תַּחַת שִׁמְשׁוֹ אֶרֶץ יְפֵה־פִיָּה".

וַיְהִי כִּי תַמּוּ יְמֵי הַמִּדְבָּר וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֲנָשִׁים לָתוּר
אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וּרְאִיתֶם
אֶת הָאָרֶץ מַה הִיא: וַיָּשֻׁבוּ מִתּוּר אֶת הָאָרֶץ מִקֵּץ
אַרְבָּעִים יוֹם וַיָּבֹאוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וְאֶל כָּל עֲדַת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַמִּדְבָּר וַיְסַפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ: בָּאנוּ אֶל
הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִיא וְזֶה
פִּרְיָהּ: אֶפֶס כִּי עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ: וַיַּהַס כָּלֵב
אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר

עָלֹה נַעֲלֶה וְיָרַשְׁנוּ אֹתָהּ
כִּי יָכוֹל נוּכַל לָהּ:

אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ
אֶרֶץ הָרַת עַקְרָב וְנָחָשׁ.

וְיִתֶּן לְךָ אֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ.

כִּי יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ מְבִיאֲךָ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם עֲיָנֹת וּתְהוֹמוֹת יוֹצְאִים בַּבִּקְעָה וּבָהָר. אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעוֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ:

פָּקַדְתָּ הָאָרֶץ וַתְּשֹׁקְקֶהָ רַבַּת תַּעְשְׁרֶנָּה פֶּלֶג אֱלֹהִים מָלֵא מָיִם: תְּלָמֶיהָ רַוֵּה בִּרְבִיבִים תְּמֹגְגֶנָּה צִמְחָהּ תְּבָרֵךְ: לָבְשׁוּ כָרִים הַצֹּאן וַעֲמָקִים יַעַטְפוּ בָר: יִתְרוֹעֲעוּ אַף יָשִׁירוּ. עִטַּרְתָּ שְׁנַת טוֹבָתֶךָ יִתְרוֹעֲעוּ אַף יָשִׁירוּ:

עֲבָדִים הָיִינוּ - עַתָּה בְּנֵי חוֹרִין.

וְהִיא

שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ. שֶׁלֹּא אֶחָד בִּלְבָד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם:

רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר: כָּל מִי שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלּוּ בְּפֶסַח לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. וְאֵלּוּ הֵן:

פֶּסַח, מַצָּה וּמָרוֹר.

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בִּזְמַן שֶׁבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם. עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁפָּסַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל בָּתֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם.

מַצָּה זוּ שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֵקָם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּגְאָלָם.

מָרוֹר זֶה שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁמֵּרְרוּ הַמִּצְרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם.

שלחן עורך
כָּל דִּכְפִין
יֵיתֵי וְיֵיכוֹל
כָּל דִּצְרִיךְ
יֵיתֵי וְיִפְסַח.
הָשַׁתָּא עַבְדֵי
לְשָׁנָה הַבָּאָה
בְּנֵי־חוֹרִין:

שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ אֶל הַגּוֹיִם

אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת
אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ, כִּי אָכַל
אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ:
תְּהִי טִירָתָם נְשַׁמָּה, בְּאָהֳלֵיהֶם
אַל יְהִי יֹשֵׁב.

הָהּ מִי יִתֵּן וְיֵאָצֵר גַּם יְגוֹנְכֶם הַגָּדוֹל
בְּחֵיק הָעוֹלָם כֻּלּוֹ
וְרָזוּ מִמֶּנּוּ עַרְבוֹת שָׁמַיִם וְעַרְבוֹת שָׂדַי.
כּוֹכָבִים וּדְשָׁאִים
וְחַי בָּהֶם, וִיפַעֲמֵם, וְנוֹשָׁן וְהִתְחַדֵּשׁ עִמָּם
וּכְמוֹהֶם יִבֹּל וְיָשׁוּב וְיִפְרָח
וּבְלֹא שֵׁם וּבְלֹא דְמוּת וּבְלֹא אֶרֶץ מוֹלֶדֶת
לָעַד חֲמַסְכֶם עַד דּוֹר אַחֲרוֹן יַעֲמֹד,
וּבְלֹא קוֹל וּדְבָרִים אֶל הַשְּׁאוֹל וְאֶל הַשָּׁמַיִם יִזְעַק
וִיעַכֵּב אֶת גְּאֻלַּת הָעוֹלָם:
וּבִזְרֹחַ לְקֵץ הַיָּמִים שֶׁמֶשׁ רְמִיָּה שֶׁל־צִדְקַת שָׁוְא
עַל קִבְרֵי חַלְלֵיכֶם,
וְנֵס הַחֲנֻפָּה, חֲמוּץ דְּמֵיכֶם בְּחֻצְפָּה כְּלַפֵּי שָׁמַיִם
עַל־רָאשֵׁי זִבְחֵיכֶם יִתְנוֹפֵף,
וְחוֹתַם־אֱלֹהִים הַמְּזֻיָּף חָרוּת עַל־הַנֵּס
אֶת עֵינֵי הַשָּׁמַיִם יְנַקֵּר,
וּמָחוֹל וָגִיל גַּאֲוָה וּתְרוּעַת חַג הַשֶּׁקֶר יְזַעַזְעוּ
אֶת עַצְמוֹתֵיכֶם הַקְּדוֹשׁוֹת בַּקֶּבֶר —
וְרָעַד זֹהַר הָרָקִיעַ וְקָדַר פִּתְאֹם בִּיגוֹנְכֶם,
וְנֶהְפַּךְ הַשֶּׁמֶשׁ לְכֶתֶם דִּמְכֶם הַנָּקִי,
אוֹת קַיִן עַל מֵצַח הָעוֹלָם וְאוֹת כִּשָּׁלוֹן
לִזְרוֹעַ אֱלֹהִים הַשְּׁבוּרָה,
וְכוֹכָב אֶל כּוֹכָב יֶחֱרַד: הִנֵּה הַשֶּׁקֶר הַנּוֹרָא!
הִנֵּה הַיָּגוֹן הַגָּדוֹל!

עַל הֶהָרִים קוֹל בְּכִי נִשְׁמַע
כִּי שֻׁדְּדָה הָאָרֶץ.
קוֹל בַּת-צִיּוֹן כִּי תְּאֻבַּל
וַתְּפָרֵשׂ כַּפֶּיהָ.

אֵבֶל יָחִיד עֲשִׂי לָךְ:
וְהִתְפַּלְּשִׁי בָּאֵפֶר.
הָיְתָה צִיּוֹן לִמְעוֹן תַּנִּים
אוֹי לָנוּ כִּי שֻׁדַּדְנוּ.

שְׂדוֹת בָּר נַחֲלַת אָבוֹת, מֶרְחָב וּדְרוֹר –
הֲיֵשׁ עוֹד בָּאָרֶץ מְאוּשָּׁר כָּמוֹךָ?
וַאֲנִי פֹּה אָחִיךָ קָפָאתִי בַּקּוֹר,
אָנוּעַ כַּכֶּלֶב בְּאֶרֶץ נְבוּכָה;
מְגוֹרָשׁ בְּמַקְלוֹת, מְכַלְכֵּל פֵּירוּדִים,
נֶעֱזָב וְנִשְׁכָּח מִלֵּב וּמֵאֵל.
הַאֻמְנָם שָׁכַחְתָּ אֶת טַעַם הַמְּרוּדִים,
שֶׁיַּחְדָּיו אָכַלְנוּ בְּגָלוּת הַחֵל?

אֵין תִּקְוָה פֹּה, אָחִי, כְּבָר כָּלָה הַקֵּץ,
פַּס חֶסֶד אֱלוֹהַּ, בַּל יַעַשׂ יְשׁוּעוֹת;
אֵין תִּקְוָה לַיּוֹנָה בְּצִפָּרְנֵי הַנֵּץ –
וְעַתָּה שְׁתֵּי עֵינַי מִזְרָחָה נְשׂוּאוֹת.
עוֹד טֶרֶם אָבִינָה מַה יִּהְיוּ חֲלוֹמוֹתַי –
וְנַפְשִׁי כְּצִפּוֹר בַּהֲרִיחָהּ יוֹם הַדְּרוֹר.
זוֹ מַשְׂאַת כָּל נַפְשִׁי, זֹה תִּקְוַת תִּקְוֹתַי,
יְרֵחִי וְשִׁמְשִׁי הַיּוֹצְקִים בִּי אוֹר.

עירות גיטאות ישראל טובעות צוללות שוקעות בדמן
הנגר. היש עוד שריד? — האזינו לקול הדם הנו-
לה, הקשיבו אל דפק לבבם, כי אחד הוא הדם השפוך
והדם הנוזל בעורקינו. האזינו לדם — הוא חי, הוא רותח.
עוד לב ישראל מפרפר בכחות אחרונים
ולא ירגע ולא ישקט הדם הרותח. מתמצית הדם
האחרונה ימזג ישראל את נקמת גאולתו. כל טפה ששותה
סדא להרים ולעמקים האלה, עוד ינטע מחדש אילן
ישראל בארצו.

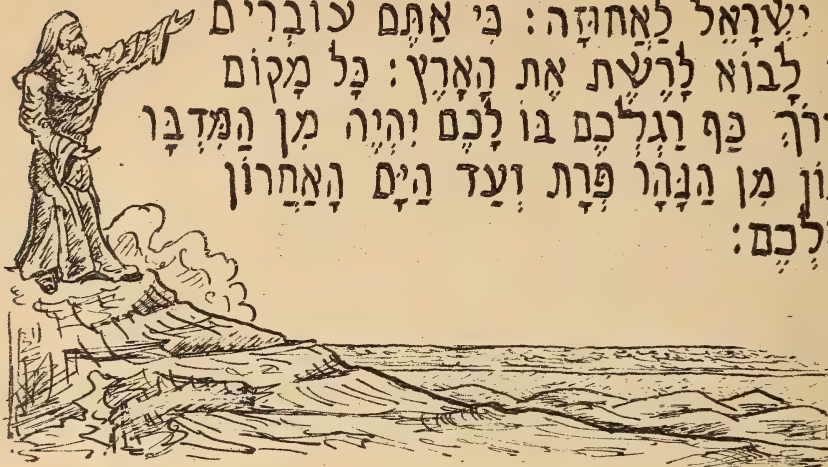
אם קצרה ידינו

מהציל לקוחים למות אנחנו המצלים אחראים לשארית ישראל. אין כתפים אחרות להטיל עליהן. אין גב להחבא מאחוריו. בגולה היה אדם מישראל מכון פניו כלפי ציון. בציון חיב אדם מישראל לכון פניו לסכת ישראל הנופלת, הנופלת בכל מקום ובכל הדרכים. בכל יום ויום חיב אדם לראות את עצמו כמי שמכריע את הכף ליציאת מצרים או להארכת הגלות. יהיו כל מעשינו מכונים לקריעת הים ולקבלת שבים.

מנעי קולך מבכי
ועיניך מדמעה -
כי יש שכר לפעלתך
ושבו מארץ אויב.

עוד אבנך ונבנית
בתולת ישראל -
יש תקוה לאחריתך
ושבו בנים לגבולם.

עֲלֵה עַל הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה הַר נְבוֹ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב
אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרֵחוֹ וּרְאֵה אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי
נוֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לַאֲחֻזָּה: כִּי אַתֶּם עוֹבְרִים
אֶת הַיַּרְדֵּן לָבוֹא לָרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ: כָּל מָקוֹם
אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף רַגְלְכֶם בּוֹ לָכֶם יִהְיֶה מִן הַמִּדְבָּר
עַד הַלְּבָנוֹן מִן הַנָּהָר פְּרָת וְעַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן
יִהְיֶה גְּבוּלְכֶם:

וְאֶתֶּנְךָ לִבְרִית עָם לְהָקִים אֶרֶץ לְהַנְחִיל
נְחָלוֹת שׁוֹמֵמוֹת: לֵאמֹר לַאֲסוּרִים צֵאוּ לַאֲשֶׁר
בַּחֹשֶׁךְ הִגָּלוּ: עַל דְּרָכִים יִרְעוּ וּבְכָל שְׁפָיִים
מַרְעִיתָם: לֹא יִרְעֲבוּ וְלֹא יִצְמָאוּ וְלֹא יַכֵּם שָׁרָב
וָשָׁמֶשׁ: כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם וְעַל מַבּוּעֵי מַיִם יְנַהֲלֵם:
וְשַׂמְתִּי כָל הָרַי לַדָּרֶךְ וּמְסִלּוֹתַי יְרוּמוּן: הִנֵּה
אֵלֶּה מֵרָחוֹק יָבֹאוּ וְהִנֵּה אֵלֶּה מִצָּפוֹן וּמִיָּם וְאֵלֶּה
מֵאֶרֶץ סִינִים:

הִפָּתְחוּ שַׁעֲרֵי עוֹלָם
וְיָבוֹא עַם בֵּן בְּלִי מוֹלֶדֶת!

הִנְנוּ וְעָלִינוּ!
אִם אָסַף הָאֵל מֵעִמָּנוּ אֶת יָדָיו
וַאֲרוֹנוֹ מִמְּקוֹמוֹ לֹא-יָמוּשׁ-
נַעַל-נָא אֵיפוֹא בִּלְעָדָיו!
וְתַחַת עֵין דַּעְמוֹ, לִבְרַק חֲמַת מַבָּטוֹ,
נֵרֵד לְפָנֵינוּ תּוֹעֲפוֹת הֶהָרִים הָאֵלֶּה,
וּפָנִים נִתְרָאֶה בָּאוֹיֵב הֶחָמוּשׁ!
הַאֲזִינוּ!
הַסְּעָרָה גַּם-הִיא קוֹרֵאת לָנוּ: הָהִינוּ!
לַחֲרָבוֹת! לָרְמָחִים!
יִתְפָּרְקוּ הֶהָרִים, יִשְׁתַּבְּרוּ הַגְּבָעוֹת
אוֹ יִפְּלוּ פִּגְרֵינוּ חֳמָרִים חֳמָרִים-
הִנְנוּ וְעָלִינוּ
הָהָרָה!

וְדוֹר חָדָשׁ כִּי יָקוּם שָׁמָּה,
דּוֹר כַּבִּיר חַיִּים וָאֱיָל,
רַעֲנָן כְּצִיץ מָלֵא טָל,
חָפְשִׁי כַּנֶּשֶׁר בָּרָמָה;
וְחָיָה בְּצִיּוֹן עַם חָי
יַעֲבֹד וְיִזְרַע אַדְמָתָהּ-
וְצָבַר אָז חֵילָהּ וְנָשָׂא
תְּבוּאוֹת וּפְרִי עַד בְּלִי דָי.

בצאתנו

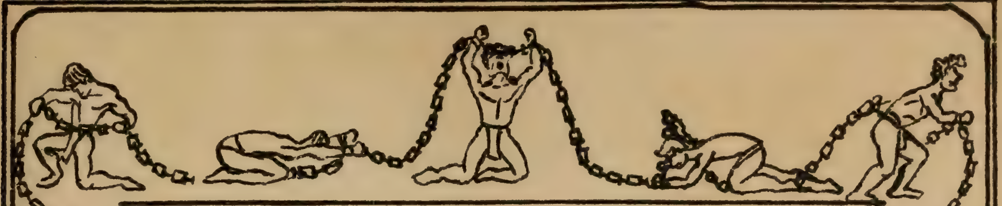
לשנות את פני העולם, לשים קץ לשעבוד אדם באדם, והקץ נעוץ בחביון הדורות. מתי נולדנו? בשעה שנצוץ כבוד ראשון הצת בלב העבד. מתי הרימונו את הדגל? בשעה שהתקומם המשפל הראשון נגד משפילו. שבע נפל ושבע נקום, כי עמנו הצדק ושחרור האדם.

נולדנו עם הנץ החמה של האדם המשתחרר. בכל מערכות האנושיות לחרות שם היינו, בכל שדה קטל של מדכאים, בכל „יציאת מצרים" של כל העמים וכל הדורות: על גרדום ועל מוקד, בבתי כלא ועל בריקדות.

אך גם אם שבע נפל, נקום ונתעודד.

עד בא היום והיה דגלנו לדגל החברה המשחררת, עד יקום האדם במלא קומתו ויתגלה לעין כל באור הנצחים הצפון בו, כשדעתו רחבה ולבו טהור וידיו נאמנות וחייו חפש וצדק, ואין לא עבד עברי ולא עבד כנעני, לא כושי ולא סיני, וכבוד כל אדם ראש פנה הוא לחברה הנגאלת.

בא יבא היום ההוא.

דִּין־דָּן

הָיֹה הָיְתָה צְבָת עַל סַדָּן – דִּין דָּן,
מְמַטִּיל בַּרְזֶל יַעַן קְטָרָה עִגּוּל חַסִּין-דָּן דִּין!
חַד וּתְרֵי טַבַּעַת הֵא, עוֹד אַחַת וְעוֹד
שְׁתַּיִם, הִנֵּה כֶּבֶל נְחוּשְׁתַּיִם. כֶּבֶל, כֶּבֶל
מַאֲפִיל עַל כָּל דֶּרֶךְ וְעַל כָּל שְׁבִיל, בַּאֲשֶׁר
כַּף רֶגֶל שָׁם – דִּין דָּן.

וְרָצוֹן בָּא חָפְשִׁי רַעֲנָן וּכְנָפַיִם פָּרַשׂ
וַיִּתְפֹּס אֶת הַצְּבָת מֵעַל סַדָּן-דִּין דָּן. וַיִּתְפֹּס כָּל
חוּלְיָה כְּדִין-דָּן דִּין. יִתְפָּרְקוּ חוּלְיוֹת לַעֲבָרִים
גַּם פֹּה, גַּם שָׁם-דִּין דָּן, – תּוֹד כֶּבֶל תַּם.

וְרוּחַ אָבִיב בָּא מְרַנֵּן-דָּן דִּין, – פְּרָחִים וִילָדִים
עַל כָּל שְׁבִיל, עִם צְלִיל הַבַּרְזֶל עוֹד צְלִיל אֶחָד
יַעַל, שִׁיר הַחֵרוּת הוּא בָּא וְרַן-דִּין דָּן.

וְּבָא הַקָּבָּ"ה וְשָׁחַט
לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּשָׁחַט
לְשׁוֹחֵט דְּשָׁחַט לְתוֹרָא
דְּשָׁתָה לְמַיָּא דְּכָבָה
לְנוּרָא דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא
דְּהִכָּה לְכַלְבָּא דְּנָשַׁךְ
לְשׁוּנְרָא דְּאָכְלָה לְגַדְיָא
דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי
חַד-גַּדְיָא:

פסח תש"ח.